

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti esszé feladatok

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik

3.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon

3.6 A felvilágosodás

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-3.6

A felvilágosodás vilásképe (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a felvilágosodás viláképét mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy a felvilágosodás a 17. századi Angliában / Németalföldön bontakozott ki, vagy a 18. században zajlott Nyugat-Európában / Franciaországban.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. felvilágosodás, természettudomány, tapasztalat / empirizmus, ész / racionalizmus.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a szöveg egy lényegi elemét (pl. Newton a tapasztalatokból indult ki; Newton szerint ismereteket csak a tapasztalat által szerezhethünk; törvényekkel leírhatóak a jelenségek; a természet törvények szerint működik), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a természetet megismerhetőnek gondolták; elvetették a tekintélyelvűséget; elterjedt az empirizmus; a tudományosság kritériuma a megismételhetőség lett; önálló / az egyháztól független természettudományos gondolkodás jött létre).	0–3
	F2 Rögzíti, hogy a forrásrészlet szerint a teremtéssel az Úr bevégezte munkáját, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Isten a felvilágosult gondolkodók szerint a mindennapi életbe nem avatkozik be; megjelent a deizmus / ateizmus).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a felvilágosodás az emberi gondolkodást / az észet helyezte a középpontba, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a korábbi viláképet kritika alá vették; a világot teljesen megismerhetőnek vélték; az embert nevelhetőnek / taníthatónak tekintették; elterjedt a racionalizmus).	0–3

	E2 Rögzíti, hogy egyes felvilágosult gondolkodók támadták / bírálták az egyházat, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. kétségbe vonták a Biblia természetére vonatkozó állításait; babonaságnak tartották az egyház bizonyos tanításait; a vallásban/egyházban az elmaradottságot látták; a gondolkodók többsége vallásos maradt; vallási türelmet hirdettek; bíralták az egyház világi befolyását; önálló / az egyháztól független természettudományos gondolkodás jött létre; elvetették a tekintélyelvűséget).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10